

Budapest legszegényebb, s leggazdagabb kerülete. Ezt jegyeztem meg egy lengyel barát, a híres varsói riportér, Olgierd Budrewicz előtt, amikor a minap bemutattam neki az I. kerületet, s azon belül a Várnegyedet.

A Russwurm cukrászdában lúdlábat ettünk, Mesterházi Lajosnál, a Budapest főszerkesztőjénél téli bundapálinkát ittunk, a Mátyás templomban azon tűnődtünk, hogy a világhírű magyar műemlékvédelem — már régen felfigyelt erre az UNESCO is — miért teremtett ilyen színes-furcsa, komorlósötétés belsőt egykori koronázótemplomunk hajóiban, olyannyira, hogy Budrewicz megjegyezte: úgy érzi, mintha az athosz-hegyi kolostorokban járna. Mindenesetre egy ortodox, s nem katolikus templomban.

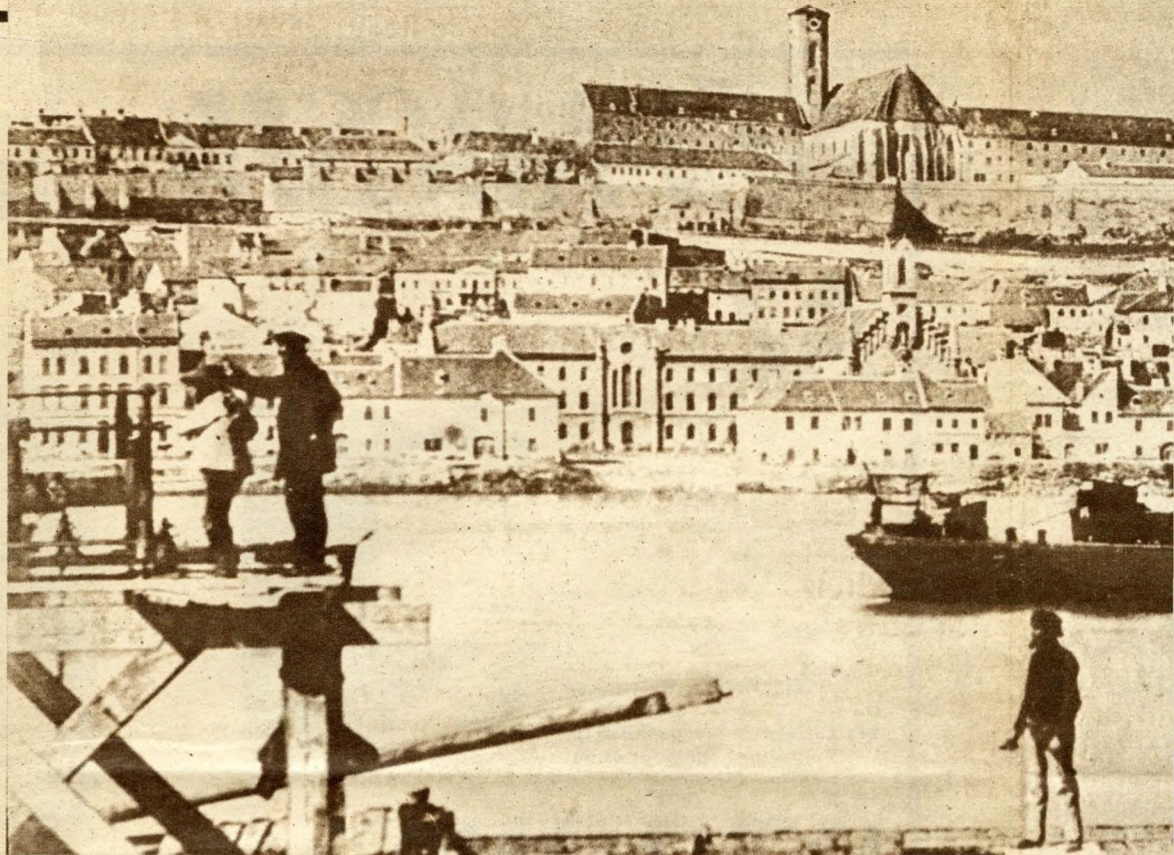
— De mi itt a szegénység, s mi a gazdagság? — kérdezte az egykori budai városháza előtt sétálgatva, amely ma a Munkásmozgalmi Múzeum otthona.

— Ez Budapestnek — lélekszámban — a legjelentéktelenebb kerülete, ugyanakkor múltjában is, meg a jelenében is, történelmében is, mai valóságában a leggazdagabb.

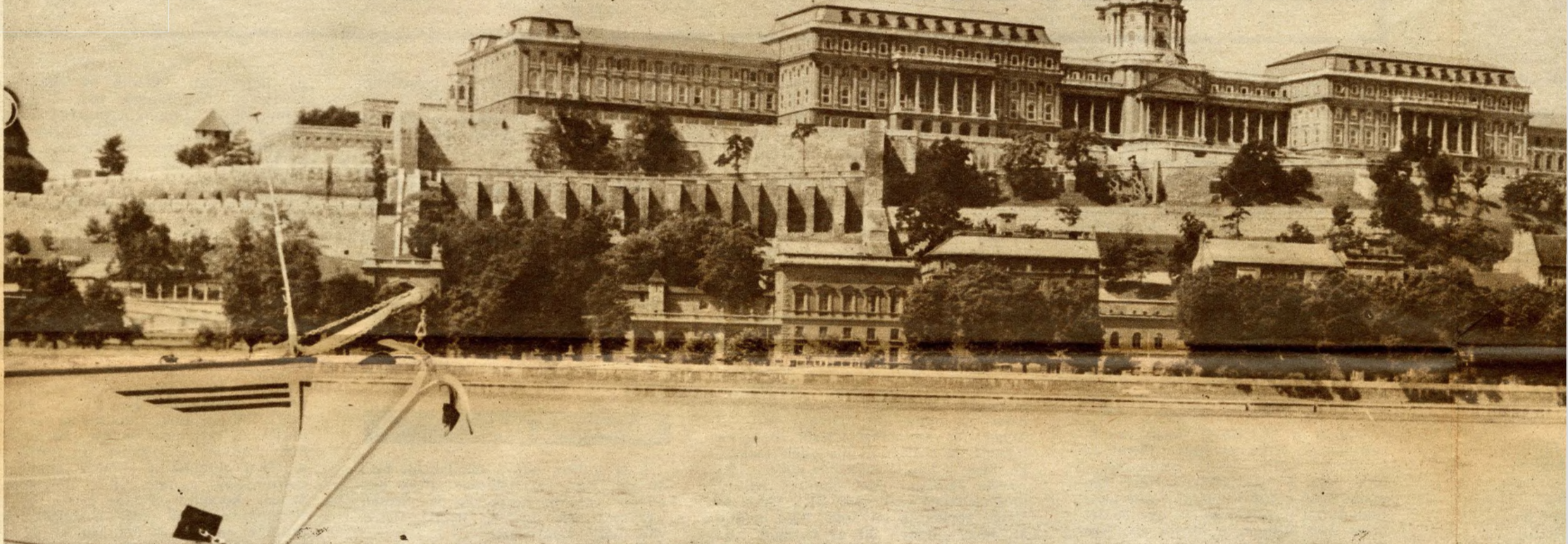
Kilátás 1836-ban a tabányi kapun át a Gelérthegeyre

A Víziváros, Pest felől nézve, 1860-ban

Bemutatjuk Budapestet

A Vár, a Parlament felől nézve

Hiszen az első kerületen belül, a másfél kilométer hosszú és fél kilométer széles magaslaton, a budai Várnegyedben alig valamivel több mint négyezer ember él. A négyezer ember otthonainak színhelye ugyanakkor a magyar államiság bölcsője, meg is jegyzem az újjáépülő Várpalota felé sétálva:

— Itt született Magyarország — mondom —, bár Esztergom volt első székvárosunk.

Egy ország szülőhelyén, kis túlzással, egy ország szülővárosában járunk, ha a másfél kilométer hosszú és fél kilométer széles földnyelven járunk.

— Az első kerület tehát a Wawel — mondja, Krakkóra emlékezve, a krakkói várra, hiszen nekik is, még Krakkó előtt, volt egy másik — Gniezno — székvárosuk.

— A Wawel is, meg a Kreml is, meg a bécsi Burg is, meg Potsdam is, de jól meggondolom magam, a Várnegyed tulajdonképpen — és napjainkban — már nem a magyar történelem, hanem a magyar alkotókedv és teremtő erő székvárosa.

— A Vár legyen a Kultúra és a Tudomány vára? — kérdi, emlékezve egy régi újságcikk-címre.

— Igen — tréfálkoztam —, itt fogjuk megkoronázni a magyar alkotó szellemet.

Ha reggel ébredek, évek, évtizedek óta első tekintetem a Várnegyedre esik. Annak egyik szegletére, az Országos Levéltár épületére és az Állami Nyomdára, amint kéménye füstöt erregtet. Ez a franciás lovagvár — a Le-

Emlék és ítélet I. kerület

A Fő utca (Víziváros) az 1876-os árvíz idején

Nap-hegy a korabeli ostromkép (1686) rajzán

